

HITTEL • NYITOTTAN • KÖZÖSSÉGBEN

KÖRLEVÉL

Budapest–Fasori Evangélikus Egyházközség 2021. Advent-Karácsony

Lelkészi Hivatal: 1071 Budapest, Damjanich 28/B. • Tel/fax: (+36 1) 3222 806
fasor@lutheran.hu • fasor.lutheran.hu • facebook.com/bpfasor

*Krisztusban áldott Karácsonyt
és boldog új esztendőt kívánunk!*

ÚTON BETLEHEMBE

Cser Judit vetített képes előadása

2021. december 15. 18 óra

Budapest-Fasori Evangélikus
Egyházközség Gyülekezeti terme
(1071 Budapest, Damjanich utca 28/b fsz.1.)

Az Angyali üdvözlőtől a Megtestesülésig vezető út csodája az elmúlt századokban számtalan művészt megihletett.

Cser Judit művészettörténész, múzeumpedagógus előadása során a Szépművészeti Múzeum és a Magyar Nemzeti Galéria legkiemelkedőbb karácsonyhoz köthető alkotásaival ismerkedünk. Vajon hogyan jöttek létre, és az évszázadok alatt mi alakította a születéstörténet szereplőinek és helyszíneinek ábrázolásmódját? Lehet-e jelentősége egy-egy apró részletnek, színnek mozdulatnak? Ezekre és hasonlóan izgalmas kérdésekre keressük a választ!

*Az eseményen a maszk használatát és a távolság megtartását kérjük.
Szeretettel várjuk az érdeklődőket!*

GYERMEKEK KARÁCSONYA

Fasori evangélikus templom, 2021. december 19. 16 óra

**Szeretettel várjuk a gyerekeket és minden korosztályt
hagyományos ünnepünkre, advent negyedik vasárnapján.**

**Idén gyerekek és fiatalok műsorával, igei üzenettel,
gyönyörűséges énekekkel várunk mindenkit!**

**A templom karácsonyfája alatt minden gyermek számára ajándékot
adnak át főállású hitoktatóink, Adri és Zsuzska!**

„Minden teremtmény repes örömében Krisztus születésén.” (EÉK 159/3.)

CÍMLAPKÉP • Agnolo di Cosimo Bronzino: A pásztorok imádása (Szépművészeti Múzeum)

 KÖRLEVÉL

A BUDAPEST-FASORI EVANGÉLIKUS EGYHÁZKÖZSÉG LAPJA • Kiadja a Budapest-Fasori Evangélikus Egyházközség • Felelős szerkesztő: Aradi György • Cím: 1071 Budapest, Damjanich 28/B. • Kiadványszerkesztés: Mező Beatrix Alice • Készült a Wolfpress Nyomdában, Budapesten • Megjelenik évente háromszor.

Luther + Magnificat + 500 = alázat

A Bibliát, Luthert meg a történelmet szerető olvasók számára e rövid írás „egyenletes” címe is sokatmondó lehet: ötszáz éve jelent meg a reformátor értelmezése Mária énekéről (Lk 1,46-56). Érdekes azonban, hogy Magnificat-magyarázatában Luther nem az újszövetségi szakasz görög szövegét, hanem annak latin fordítását vette alapul és ezt nem azért tette, mert a görögönél alaposabban ismerte a latin nyelvtant. Luther döntésének az volt az oka, hogy megragadta és rabul ejtette őt a latin szöveg egyetlen kifejezése, a humilitas, magyarul az alázatosság.¹ Luther nem tudott szabadulni attól a gondolattól, hogy Mária énekében valójában nem „Mária énekel”, hanem Jézus szülőanyjának ajkát a Szentlélek tárja ki a szavakra. „Amikor (Mária) önmagán tapasztalja, hogy Isten benne milyen nagy dolgot cselekedett – holott ő egészen igénytelen, szegény és lenézett volt, – a Szentlélek tanítja arra az ismeretre és bölcsességre, hogy (Isten) a kicsinyt felmagasztalja, a nagyot pedig megalázza...”² Luther, a Mária énekében tükröződő értékszemlélet-

Rogier van der Weyden: A látogatás

ben Isten „minőségközpontú munkamódszerét” és cselekvésének egyértelmű teológiai irányultságát fedezi fel. A Teremtő a világot a semmiből alkotta és változatlanul, a világ végezetéig minden tettét úgy végzi, hogy a jelentéktelenből, a lenézettből valami drágát és tiszteletreméltót formál. Isten, bár a magasságban lakik, mégsem áttal a mélybe tekinteni. Ő a leg-hatalmasabb, maga fölé nem figyelhet, csak maga alatt szemlélődhet, ennél fogva „minél mélyebben van valaki, azt Ő annál jobban látja.”³ Rajta kívül ki akarna egyáltalán a mélybe pillantani, ahol annyi a szegénység, a szükség, nyomor, szegénység és félelem?⁴ Megörül az ember, írja Luther, amikor azt tapasztalja, hogy Isten a szegényeket, a lenézetteket, a nyomorultakat, a jajjal teli elhagyottakat és a senkiket segíti meg. Mária ezek közé a „senkik” közé tartozott. Isten mégis őt, a megvetett szolgálat⁵ választotta ki anélkül, hogy arra érdemes, vagy méltó lett volna. Kegyelmesen, jósága jeleként rátekintett (latinul respexit, vagyis respektálta, elfogadta, értékelte őt). Máriát ez az isteni megtiszteltetés indította feltétlen hálára. Úgyhogy

a Magnificatban a hangsúly nem Mária alázatosságára, hanem Isten kegyelmes cselekvésére kerül. Az alázatos embert, ha tudomást venne önmagáról, más szóval a saját alázatosságáról, képtelenség lenne többé alázatosnak nevezni!⁶ Isten szándéka és döntése alapján az Ő „szerfeletti gazdagsága” találkozott Mária „mélységes szegénységével, hogy abból Isten utáni sóvárgás, szeretet és teljes bizalom fakadjon.”⁷ Luther, Pál apostol szavaira (1Kor 1,26-31) utalva megállapítja: Ha engedi is Isten, hogy a hatalmasok megszégyenítsék a lenézetteket, azt egyedül azért teszi, hogy felismerjük: „üdvösségünk nem embereken, hanem Isten erején és cselekvésén fordul meg.”⁸ Királynővé ugyan nem koronázták Máriát sohasem, ámde mégis nagy események részesévé lett. Nem véletlenül mondatja ki vele jegyzetében végül Luther: „Én csak műhely vagyok, amelyben Ő dolgozik – magam ugyan semmit sem alkottam a művön. Engem senki se dicsérjen, Istent s munkáját kell helyettem dicsérni.”⁹

Dr. Bácskai Károly

¹ Hafenscher, 685.; ² Luther, 3.; ³ Luther, u.o.; ⁴ Luther, 4.; ⁵ Luther, 18.; ⁶ Bármennyire befolyásolta is Luther Magnificat-kommentárját a humilitás fogalma, azt nem emeli ki öncélúan az evangéliumi összefüggésből, hanem exegézisével éppen az azt megillető helyre teszi: „Ez a vers a helyes Isten-ismeretre tanít meg azzal a felismeréssel, hogy Isten az alacsonyorsúakra és megvetettekre tekint. ... A hangsúly nem a humilitás (alacsonyorsúság, nemtelen állapot), hanem a respexit, (rátekintett) szócskán van.” Luther, 19; 22.; ⁷ Luther, 27-28.; ⁸ Luther, 48-49.; ⁹ Hafenscher, 686. IRODALOM: Hafenscher Károly: Lk 1,46-55 – Magnificat, in Lelkipásztor (Lp), 53. évf. 1978/11.; Luther, Martin: Magnificat (Mária éneke), ford. Takács János, a fordító kiadása, 1989.

Pilinszky János: Átváltozás

Rossz voltam, s te azt mondtad, jó vagyok.
Csúf, de te gyönyörűnek találtál.
Végig hallgattad mindig, amit mondtam.
Halandóból így lettem halhatatlan.

Búcsú Szirmai Zoltántól

Szirmai Zoltán nyugalmazott lelkész testvérünkötől, fasori lelkészelnökönkötől búcsúzunk, aki életének nyolcvanhetedik évében november 6-án hunyt el otthonában, szerettei körében. Életútjára tekintve a Zsidókhoz írt levél buzdítása álljon előttünk: „Ne feledkezzetek meg vezetőitekről, akik az Isten ígését hirdették nektek. Figyeljetelek életük végére, és kövessétek hitüket.” (Zsid 13,7)

Szirmai Zoltán 1935. március 27-én hívő evangélikus család negyedik fiaként született Budapesten. Mátyásfülöpön otthonukban kisgyermekként tapasztalta, hogy a világháború félelmei között mit jelent az imádság. Felvidéki gyökerű édesanyja,

Bednárovics Margit a Deák téri gyülekezet nőegyletének és a Lutheránia énekkarnak is aktív tagja volt. Édesapja, Szirmai Olivér olajipari szakemberként vállalt ugyanitt presbiteri szolgálatot.

Zoltán tizenkét évesen csatlakozott az ifjúsági körhöz. 1949-ben konfirmált Keken András vezetésével, aki lelkiatyjaként a lelkészi élethivatásra vezető úton is döntő hatást gyakorolt rá. Középiskolai tanulmányait a Lónyay Utcai Református Gimnáziumban kezdte meg, majd annak államosítása után az Eötvös József Gimnáziumban fejezte be. Az Eötvös Loránd Tudományegyetem magyar irodalom szakára felvételizett, innen azonban polgári származása miatt elutasították. Munkát a diósdí csapágygyárban vállalt. 1955-ben nyert felvételt az Evangélikus Teológiai Akadémiára.

Szirmai Zoltánt 1960. június 19-én szentelte lelkésszé Káldy Zoltán püspök a Deák téri templomban. Első segédlelkészi állomáshelye a tolna-baranyai Gyöng és a környező filiák voltak Krähling Dániel esperes mellett, majd másfél év után a budapest-ferencvárosi gyülekezetben lett feladata a József Attila-lakótelepen élő evangélikusok összegyűjtése. Ezt követte a fasori gyülekezet 1964-től, ahol Koren Emil mellett sokrétű feladatok között kellett helytállnia. 1967 őszétől a svájci Bossey-ba kapott kiküldetést ösztöndíjjal, az Egyházak Világtanácsának Ökumenikus Szemináriumába, majd fél éven át egy genfi gyülekezetben szolgált.

1971. július 11-én parókus lelkészének hívta el a fasori evangélikus gyülekezet, itt szolgált 2006-os nyugállományba

vonulásáig. Nemzedékek lelkipásztorolása közben mindvégig hangsúlyos volt igehirdetői szolgálata, a fiatalok megszólítása, az egyházi kapcsolatok ápolása és a fasori templom szeretete.

Igehirdetéseit közvetlenség, jó stílusérzék és krisztusi emberség hatotta át. A fasori ifjúság körében a bibliai üzenet átadása együtt járt a művészetekre nyitott, örömteli hívő életre neveléssel, és életre szóló baráti közösségek alakultak ki.

1980-tól az ő vezetésével és fiatal lelkésztársak bevonásával indultak a gyenesdiási nyári konferenciák, ahol generációk számára vált kulcsélménnyé a hitbéli közösséghez tartozás. Mai egyházunk lelkészei közül sokan Gyenesen kapták meg a hívő szót a szolgálatra.

Szirmai Zoltán fasori lelkészsége idején baráti légkörű ökumenikus közösség épült ki a környék keresztény gyülekezeteinek vezetőivel. A Pesti Egyházmegye espereseként 1984-től 2003-ig két szakaszban munkálkodott. Közegyházi szerepet vállalt a Lutheránus Világszövetség 1984-es budapesti nagygyűlésén és az újrászerveződő Budapest-Fasori Evangélikus Gimnázium 1989-es indulásakor. Feleségének egyházi külügyi vezetői támogatásával máig eleven testvérgyülekezeti kapcsolatot épített a fasori közösség és a bajorországi Trostberg között.

Figyelmet fordított a fasori evangélikus templom szépítésére, háborús sérüléseinek helyreállítására. Szolgálatának időszaka alatt történt a díszítőfestés teljes körű megújítása (1973–1974), a szentély elpusztult ólomüveg ablakainak helyreállítása az elveszettnek hitt, de általa egy raktárban megtalált eredeti Róth Miksa-tervek alapján (1997–1999), a világhá-

ború alatt rekvirált nagyharang pótlása (1999) és a templom falátvágásos szigetelése (2002).

Feleségével, Nacs Margittal, Matival 1962-ben kötöttek házasságot. Házasságukat Isten két gyermekkel, Lászlóval és Andreával áldotta meg; nyugdíjas éveiket bearanyozta öt unokájuk.

Életútját 2006-ban Pro Urbe Erzsébet-város díjjal, 2018-ban a Déli Evangélikus Egyházkerület Ordass Lajos-emlékplakettjével ismerték el.

Szirmai Zoltán temetésére november 26-án, pénteken 14 órakor a Farkasréti temetőben a Makovecz-ravatalozónál került sor gyászoló családjá, fasori gyülekezete, lelkésztársak és népes gyülekezet körében. November 28-án, advent 1. vasárnapján 15 órakor a fasori evangélikus templomban emlékező istentisztelet keretében adtunk hálát szolgálatáért, majd a szomszédos gimnázium dísztermében szeretetvendégséggel folytatódott együtt-létünk közösségben a gyászoló családdal. Zoli bácsi életútját az „Isten gondviselésében” című dokumentumfilm vetítésével kísértük végig, emlékbeszédet mondott Dr. Gálos Miklós tiszteletbeli felügyelő és Cselovszky Ferenc esperes, zongorán játszott Dénes István karmester, emlékeztek még Karsay Eszter református lelkipásztor, és Apagyiné Gáspár Jolán gyülekezeti tagunk. Szirmai Zoltán testvérünk személyében korszakos alakja távozott a pesti evangélikusságnak, Krisztus földön küzdő népének.

Nyugodjon békében! Emléke, szolgálata legyen áldott közöttünk!

Aradi György

Kedves Mati, kedves Szirmai család, tisztelt, szeretett gyászoló és emlékező Fasori Gyülekezet!

Minden megemlékezés személyes jellegű, hiszen a megemlékező mondja el gondolatait érzéseit, melyek rátörnek, amikor szembesül Isten akaratával, aki magához hívta hű Szolgáját, akinek hosszú éveken keresztül szolgátársa lehettem. Kedves Testvérek, tudhatjátok rólam, hogy hiszek az örök életben, hiszek az ítélszék előtti isteni számonkérésben és megítélésben, remélem Zoltánnal végzett közös munkánk mindkettőnk számára kedvező megítélésű lesz.

A közös munkánk néhány számomra meghatározó, emlékezetes epizódját elevenítem fel.

Kezdem fasori életem első Zoltánnal való találkozásával, a fasori gyülekezet Koren Emil mellett szolgáló segédlelkészével, aki már két beszélgetés után meghívott presbiternek. Beiktatásomra a presbiteri szolgálatban már az Ő parókus lelkészi megválasztása után 1971-ben került sor.

Templomunk felszentelésének 75 éves jubileumán (1980) a presbitérium Zoltán vezetésével a templom előtt fogadta Káldy püspök urat és feleségét (akkor még ez volt a szokás). Az istentisztelet után Miklós fiam emlékszik arra, hogy 4 forint 50 fillérrel markában fogott kezét Püspök úrral.

A Lutheránus Világszövetség (LVSZ) budapesti kongresszusán nálunk a fasorban voltak az előkészítő bizottság egyik fontos munkacsoportjának ülései. Nevezetesen a külföldi vendégek programjának egyeztetése, és a gyülekezetekhez történő kiküldésük elosztása. Ennek a bizottság-

nak vezetését, a fasori gyülekezet támogatásával nemzetközi tapasztalatai, ismeretségei révén, nagy buzgalommal Zoltán végezte.

Felügyelői szolgálatom 1987. december 6-i beiktatásommal kezdődött. Ez időtől kezdődően Zoltán iniciálásával, irányításával és megfelelő ajánlásával a Déli Egyházkerületben is kaptam feladatokat. Harmati Béla püspök úr mellett világi főjegyző voltam. Ebben a munkában is támaszkodhattam Zoltán önzetlen segítségére. Elévülhetetlen érdemei között a Fasori Gimnázium újraindításáért végzett odaadó munkáját kell kiemelni. Szervezésével és a Presbitérium minden tagjának segítségét bevonva így tudtuk az ünnepélyes tanévnyitót 1989. szeptember 2-án a Fasori Templomban és a Gimnázium dísztermében méltóan megtartani.

Közös munkánk fontos eseményeinek felelevenítése után azokról a mindennapos gyülekezeti lelkészi munkákról kell, hogy megemlékezzek, melyeket munkatársaival, lelkészi munkatársaival – Gáncs Aladár organista-lelkésszel, Muntag Andorné, Jutka nénival, a hozzá delegált segédlelkészekkel, a lelkészi hivatalban gondnokként dolgozó Kati nénival és Edit nénival - folytatott.

Szólhatok a hosszabb és ritkán rövidebb prédikációk gyülekezetet építő szerepéről. A kirándulások, a csendes napok, az ökumenikus események, áhítatok és hangversenyek szervezéséről. Bizonyosan értékelnem kellene azt a fáradtságos munkát, amelyet a templom renoválása, az orgona felújítása, a ház tatarozása

és mindennapos gondjai számára jelentenek. Már kiemelttem a közegyházi szerepvállalását, de fontos, hogy megemlítssem a kerület vezetőségével és a társegyházak képviselőivel kialakított baráti kapcsolatát, melynek eredményeit mi fasoriak élvezhettük.

Mindezeket csak vázlatosan elevenítettem fel, bár tudom, hogy mindezek fontosak, és meghatározóak. Mégis egy furcsa, emlékező mondatban foglalom össze, hogy számomra, a gyülekezet számára mit jelentett Ő, Szirmai Zoltán, Zoli bácsi, Zoli, családjának Laci. Egy furcsa mondatban foglalt állítás így hangzik:

Volt ideje ránk.

A mai világban azt hiszem ez meghatározó tulajdonsága volt. Mindannyian úgy érezhettük, hogy amikor hozzá fordultunk, csak a vele szemben álló létezett. Számára megszűnt a külvilág, eggyé

tudott lenni a vele beszélővel. Hiszem, hogy ez a tulajdonsága olyan isteni ajándék volt, mely Őt, lelkipásztori munkájában segítette és a nehézségek elviselésében megerősítette.

Számomra nagy öröm és megtiszteltetés volt, hogy baráti és szolgatársi kapcsolatban lehettem Vele. Kedves mosolya, szelíd szavai, a „Miklós kám mi van veletek” kérdésére adandó válasz lehetősége, bizton hiányozni fog. A fasori öntudatot meghatározó gondolkodása Gyülekezetünk mindenkor erősítette. Emlékét ígérem, őrizni fogjuk!

A Királyok Könyve szép imádságos kérésével zárom megemlékezésemet.

„Az Úr, a mi Istenünk legyen velünk, úgy ahogy volt atyáinkkal” 1Kir 8,57

Dr. Gálos Miklós
tiszteltetbéli felügyelő

„Lábam előtt mécses a te igéd, ösvényem világossága.” Zsolt 119,105

A mi kis történetünk egy a sok Fasoriból. Szirmai Zoltán megváltoztatta az életünket. Kis kallódó lélek voltunk, a fiam és én, amíg Szirmai Zoltán – Gálos Miklós felügyelővel megbeszélve – befogadott minket a Fasori gyülekezetbe.

Felejthetetlen az áhítat, amit Istentiszteleteken, az úrvasorákon, az ifjúságban, az ifjúsági istentiszteleteken, Nagycsütörtökön átéltünk.

Szirmai Zoltán karizmatikus, áldozatos lelkész volt.

Életem végéig hálás vagyok neki, hogy fogyatékos autista fiamat hitre térítette és engem a Fasori gyülekezetbe vezetett.

Emlékét megőrizzük.

Advent fényei segítenek a családnak és nekünk, a gyülekezetnek a gyászban.

Szerdahelyi Edit
tiszteltetbéli presbiter

Igehirdetés Szirmai Zoltán temetésén Farkasrét, 2021. november 26.

„Jézus ekkor ezt mondta neki: Én vagyok a feltámadás és az élet, aki hisz énbenem, ha meghal is, él.” (Jn 11,25)

János evangéliumának egyik csúcspontján hangzik el ez a jézusi igé. A tartalma pedig a keresztyény élet igazi esszenciája. Minden benne van. Teljesség ez. Tökéletes üzenet. Mindenre elég ezeknek a szavaknak az ereje. A dinamika, a ritmus, a szavak csengése magukkal ragadnak minket. Kimozdítanak a mélypontról. Felemelik a tekintetünket a gyászból. Kinyitják szemünket a legfontosabb meglátására. Élesítik a hallásunkat az egyetlen és döntő jézusi dallam befogadására: *„Én vagyok a feltámadás és az élet, aki hisz énbenem, ha meghal is, él.”* Negyven évvel ezelőtt, a legelső gyenesi ifjúsági konferencián Jézus „én vagyok” mondásai, közöttük ez a halálról és életről szóló mondat ugyan-csak felemelő, mozgásba lendítő és éj életet adó igé volt sokunk számára.

Jézus nagyon emberközele, mélyen empatikus és százszázalékosan vigasztaló magatartását csodálhatjuk, amikor ezt a szó szerint életmentő és lélekmentő, hatalmas erővel bíró önkijelentését megfogalmazza Mártának, aki éppen testvérét, Lázárt gyászolja. És nekünk is mondja, akik együtt vagyunk most szeretett testvérünk koporsójánál. Tudunk-e ide felemelkedni? Felfedezzük-e magunk számára ezt a jézusi közeledést? Képesek vagyunk-e mi is Jézus Krisztussal dialógusba, párbeszédbe kezdeni?

Ő felénk fordul. Ő figyel ránk. Ő jelen van. Egyedüli kérdés csak a mi mozgá-

sunk, a mi hozzáállásunk, a mi figyelmünk és a mi hitvallásunk.

Semmi nosztalgia! Semmi túlfűtöttség! Nem szabad ám itt most történeteket és emlékeket felsorolni és elmesélni! Ne essetek túlzásokba és ne nagyítsátok fel az életemet, a munkámat és az utamat! Családnak, barátoknak, lelkesztetvéreknek, gyülekezete tagjainak és mindenkinek szól most ez a képzeletbeli korrekció és figyelmeztetés. Zoli bácsi biztos, hogy alázatosan, nem túl hangosan, csak úgy ahogyan szokta, kicsit lassan, finom kedvességgel mondaná: (folytatás a 12. oldalon)

Hitoktatás az iskolákban

Családi istentiszteletek

Helyére kerül a felújított Róth Miksa mozaik (május 5.)

Életrképek 2021-ből

Összeállította Magyarkuti Tóth Katalin

Böjti online áhítatok a Deák téri testvérekkel (március 31.)

Pünkösöd ünnepén is együtt a legkisebbekkel (május 23.)

Munkatársi évzáró (június 30.)

Restaurátori szabadtéri beszámoló a mozaik felújításáról (június 13.)

Hittanos napközis tábor (június 21-25.)

Felnőtt konfirmáció (július 18.):
Balogh Yvette (Ef 3,17. 19), Bartha
Dénes (Mt 7,12), Fehér Emese Borbála
(2Tim 1,14), Sepovics Andrea (Fil 4,13),
Szabó Renáta Fanni (Jn 1,12)

Beindul az új csoport konfirmációi előkészítője (november 6.)

(folytatás a 9. oldalról) Krisztusra hallgassatok! Ővele foglalkozzatok! Órá, mint az élet értelmére, valódi céljára és egyetlen lényegére koncentráljatok! Engedjétek közel magatokhoz Őt, ezekben a percekben is! Ő legyen az erőforrásotok és ő legyen a vigasztalásotok.

Akik most Szirmai Zoltánra gondolunk és szeretnénk megköszönni Istennek, amit ki-ki személy szerint rajta keresztül ajándékként kapott, akkor úgy kell viselkednünk ebben az órában, ahogyan tőle, az ő igehirdetéseiben hallottuk. Alljon előttünk akár a fadori szószéken, akár az oltárkép előtt, keresztelésen, konfirmáción, esketésen vagy éppen temetésen, egyházmegyei alkalmon, esetleg konferencián. Persze tudjuk, hogy Szirmai Zoltán esperes úr nagyon szerette a történeteket elmesélni is, meghallgatni is. Mesélni és meséltetni egyaránt kedves tudománya volt. Ennél jobban talán csak felolvasni szeretett kedvenc részletet, idézetet. Nagyokat lehetett vele beszélgetni eseményekről, véleményekről még munka közben is. Ifjúsági munkában már a nyolcvanas évek elején is szerette a papírdobozból készített „kérdések perselyét” a konferencia ebédlőjében lévő, alapjáraton is kissé hangos Lehel hűtőszekrény kultikus tetején.

Kedvelte, szerette, ha őt kérdezik. Tudott válaszolni is lelkesen, sokszor éjszakába nyúlóan, végkimerülésig. Gyenesdiáson sokszor elvesztettük az órát, az időt, a napirendet vagy a szigorú menetrendet, mert „végére kellett járni” a felvetett problémának, kérdésnek és témának, akár teológiai kérdés, a közélet, vagy különösen is a család, barátság, szerelem témája került elő.

A fadori templomból ő távozott a legtöbb istentisztelet után utolsóként, mert aki kérdez, aki keres, aki megérkezik Isten közelébe, akárki is az, annak meg kell adni az időt, a tiszteletet és a megbecsülést. „Örülni kell, ha jönnek az emberek.” (Igaz, éppen ő volt az, aki nem mindig érkezett finoman kifejezve „nagyon korán”. A pontosságnak egy sajátos filozófiáját szerette megélni. De az tény, hogy számára a templom szent hely, kiemelt tér és valódi „fészek” volt. Megérkezett ide. Megállt itt. Élt benne és gyönyörködött minden sarkában. Főleg amikor sokan ültek a padokban, akkor nagyon boldogan beszélt erről. A keresők, a kételkedők, az elesettek pásztorolása prioritás volt számára minden időben. A hívek hívogatása, megszólítása és megtartása érdekében nem spórolt időt, törődést és szeretetet sohasem. A lelkes, idősebben is fiatalos, sokszor leállíthatatlan lekipásztor kitartó prédikálása elárulta azt, hogy számára a lelkeszi munka közepe a prédikáció. Szeretett készülni, meditálni és körbejárni igéket. Örömmel készült együtt másokkal és hallgatta meg az ötleteket és javaslatokat, szinte bármikor és bármilyen hosszúságban. Át is vette. Irodalom, művészet és a mindennapi aktuális élet mindig szerves elemek voltak a prédikációiban. Humor is, és az „illusztrációk”. Életből vett példák. Ő maga nemcsak igehirdető volt, hanem inspiráló igehallgató is. Testtartása – a lehajtott fejtől a kedves mosolyig – elárulta, hányast ad gondolatban az épp hangzó igehirdetés mondataira.

Krisztus Mártának címzett mondatában egymás mellett áll a hit, a feltámadás és az élet. Kulcsszavak ezek.

A teológus gondolkodásában szükség-szerűen közel állnak egymáshoz. Össze kell olvasniuk! Annak a prédikációnak és szolgálatnak van értéke igazán, ahol az benn jár az életben. Nem életidegen, nem élettől elvont és nem az élettől távoli. A sok nehéz sors, a lehetetlen kísértések és a borzasztó félelmek között élő, küzdő emberhez hogyan lehet közel hozni és életkérdéssé tenni a gyógyító evangéliumot? Az egymással szembenálló és egymás ellen hangoló gonosz indulatokat hogyan lehet fékezni az evangélium erejével? Az elesettet, a bajban vergődőt, a kilátástalant mivel lehet menteni, vigasztalni és táplálni? Mivel teremthető meg a jóakarát az emberek között? Mivel érhető el a tisztességes tolerancia? Hogyan lesz állandó családban, gyülekezetben és egyházban a békesség és a szeretet?

Jusson közel az evangélium a minden-napi élethez! Ez a belső vágy, ez a mélyben hordozott szándék mindig sugárzó erővel volt érezhető Szirmai Zoltán megszólalásaiban, tekintetében és érzéseiben egyaránt. Kerülte a konfliktusokat. Neki is voltak „nem szeretem” területei az életben, de domináns és uralkodó volt benne az élet szeretete, az élet izgalma és az élet élménye. Gyermekeinek és feleségének, unokáknak és a családnak, szűkebb és tágabb körben, amíg csak tehette kereste, megteremtette és odaadta az ehhez szükséges „kincseit”. Szerette megosztani az élményeket. Szerette átadni a talentumait. Szeretett élményteremtő társaként kísérni sokakat. Hitben és lélekben, szavakban és cselekedetekben. Szerette a küzdőteret a sportban, a fociban, a pingponghoz vagy a vízben, de nem egyedül, nem is önma-

gában, hanem közösségben és csakis társaságban. Lelkészársakkal, felügyelőkkel és presbiterekkel.

A küzdőerőt lelkéből táplálta az élet nehéz pillanataiban. Így tudott türelemmel élni akkor is, amikor a betegség nagyon megpróbálta őt élete utolsó éveiben. Így fogadta el fiának mindenre kiterjedő, kitartó, kemény orvosi küzdelmét érte, lányának féltő, érző aggódását és feleségének hősies helytállását is. A mosoly, a hála és a megnyugvás a szeretet jeleiként köszönetét hirdették az arcon és a mozdulatokon. A hangoskodásnál, a zajnál sokkal inkább szerette és kívánta a csendet. „A körülöttünk élő világban is nagyon nehéz a csendet megtalálni. Annyi bajról, annyi terrorista támadásról és annyi erőszakról hallunk! Ha nem bíz-nék szilárdan Isten bölcsességében, akkor félténém a kereszténység holnapjait, de így tudom, hogy nem kell félnem és nem kell félnünk!” – mondta a róla készült portréfilmben. Miért? Mert van folytatás!

Jézus mondatának is van folytatása. Kérdés formájában, amely így hangzik: Hiszed-e ezt? A lekipásztor hangosan és csendben is sokszor válaszol erre a kérdésre önmagára nézve a szolgáló élete során. De egy lelkész az életében sokat töpreng azon is, hogy célba érnek-e szavai, életre kelnek-e a mondatai, és lesz-e nagyobb hit, szeretet és megértés azokban, akikért élt és akikhez szólt. Emlékezzünk és induljunk most úgy tovább, hogy mi is próbáljuk a választ őszintén kimondani: „Igen, Uram, én hiszem, hogy te vagy a Krisztus, az Isten Fia, akinek el kell jönnie a világra.” (Jn 11,27) Ámen

Dr. Szabó Lajos

Adventi úton – in memoriam Szirmai Zoltán

*„Ó, mily szép és mily gyönyörűséges, ha a testvérek egyetértésben élnek!
... Csak oda küld az Úr áldást és életet mindenkor.” Zsolt 133,1b 3b*

Amikor Szirmai Zoltán 1971 nyarán a gyülekezet parókus lelkésze lett, már hét éve szolgált itt. Ebben az új helyzetben sok változtatást eszközölt. Ezek közül az egyik legfontosabb az volt, hogy néhány hónapon belül „felfrissítette” a presbitériumot. Az addigi nagy öregek, például Visnyovszky Dániel, Kiss Richárd, Kemény Nándor, Bán Gábor, stb. (talán van, aki emlékszik még rájuk), mellé a gyülekezet több fiatal, huszonéves gyülekezeti tagot választott meg presbiternek. Az ad éppen ma aktualitást a visszaemlékezés

ezen részének, hogy éppen 50 éve, 1971 december 19-én tettük le néhányan fiatalok, köztük én is, a presbiteri esküt.

Mindezzel csak Szirmai Zoltán másik oldalát, a folyamatos gyülekezetszervezői oldalát szerettem volna hangsúlyozni, hiszen mint a lelkek pásztorát többen ismerték őt, többek életére volt jelentős hatással.

Elsősorban persze én is így ismertem őt. 1964-ben, amikor a Fásorba került 18 éves voltam. Attól kezdve, mint lelkész, gyakorlatilag végig kísérte az életemet, meghatározó szerepet játszott benne. Azt hiszem, ezt minden családtagom ugyanígy elmondhatja magáról. Sorolhatnám az emlékeket, pld. a léleképítő istentiszteleteket, a gyülekezeti ünnepeket, az ifjúsági-, majd a fiatal felnőtt bibliaórákat, házasságom megáldását, lelkészszentelésemet, szeretetvendégségeket, köztük a Karácsonyi gyermek alkalmakat, melyeken fiaim is szerepeltek. Az egyik fiam később egy visszaemlékezésében ezt írta ezekről a gyermek, majd a későbbi felnőtt szeretetvendégségekről:

„...ezen a helyen igazán és kétségbevonhatatlanul éreztem Isten jelenlétét. Lehet, hogy akkor nem ilyen intenzíven éltem ezt át, de utólag a legmesszebbmenőkig így emlékszem ezekre az időkre”.

Úgy gondolom, ez általában minden egyéb alkalomra is elmondható volt. Ilyen lelkész volt Szirmai Zoltán.

*Lukáts Miklós
tiszteletbeli presbiter*

„Boldogok, akik békét teremtenek, mert ők Isten fiainak nevezetnek.” Mt 5,9

Gárdonyi Géza kezdi így egyik négy sorát: „Légy az, kiből árad a nyugalom.” Zoli bácsira emlékezve, nekem valahogy úgy tűnik, mintha ez a felszólítás benne kitapinthatóan testet öltött volna. Alakja úgy él előttem, mint maga a megtestesült nyugalom.

Akik közvetlen környezetében éltek, persze biztos emlékeznek olyan pillanatokra is, amelyek rácsafolnak erre a megállapításra.

Rám azonban felejthetetlen hatást gyakorolt az ő kiáradó nyugalma.

Ha jól emlékszem, 1981 nyarán, 15 évesen jártam először Gyenesdiáson, egy ifjúsági konferencián amelynek ő volt a vezetője. Vonakodtam elmenni Gyenesre. A szüleim noszogattak. Utólag már tudom, hogy életre szóló, meghatározó útravalót kaptam azon a konferencián. Az, hogy ma itt állok, abban meghatározó része volt annak az általa vezetett, és – nem utolsó sorban – az ő békés kisugárzásától áthatott egy hétnek.

Amikor aztán gyönki segédlelkész éveim után, ahol fiatalon ő is segédlelkészkedett, '97-ben Pestre kerültem, a lelkészi munkaközösségben tapasztalhattam meg, micsoda ajándék lehet az a nyugalom, ami egy vezetőből árad. Nem emlékszem részéről, mint esperes részéről ingerült vagy bántó megnyilatkozásra. Számomra Zoli bácsi leginkább a Jézus által boldognak mondott „békesség-teremtők” alakját mintázta.

Személy szerint hálás vagyok ezért, és most, mint a Pesti Egyházmegye jelenlegi esperese, szeretném a hála és a köszönet szavait megfogalmazni érte a szolgálat

Urának. Nyugalmáért. Személyéért. Sok éven át tartó hűséges munkájáért, amelyet a saját gyülekezetén túl az egész egyházmegye közösségéért végzett.

Hálát adok azért is, hogy most reménységgel tekinthetünk rá, hisz aki itt, számkra szavaival és gesztusaival a kiáradó nyugalom forrása volt, most ahhoz érkezett meg, aki nyitott tenyérrel, térdig csobogó nyugalomban fogadja őt az atyai házba.

Legyen áldott köztünk Szirmai Zoltán esperes úr emléke!

*Cselovszky Ferenc
esperes-lelkész*

Jánosy István: Emmaus (Rongyszőnyeg-széljegyzetek)

Elmúltál nyolcvan éves
és arcod egyre szebb lesz.
Ajkad finom ívéhez
szomjún hajlok le kedves.

Hóféhér glóriád,
s üveg-áttetsző tested
kékhamvú ereiddel
mind tündöklétesebb.

Megnemesített – hidd el! –
a sok-sok szenvedés.
Vendégek vagyunk itten,
s mert ittfelejtett Isten
a szenvedés mindig kevés.

Míg csöndesen beszélgetünk,
nem vesszük észre hárman
vagyunk: halkan kísér
emmausi vándor...

Hát ismerjük fel őt
végső búcsúnk előtt!

Jézus beteget gyógyít szombaton a Betesdánál (Jn 5,1-15)

Fehér Emese Borbála fasori felnőtt konfirmandus igemeditációja
a konfirmációi vizsgabeszélgetés nyomán

Két metafora jut eszembe az igeszakaszról. Az első, ami megérintett az a 38 éve nyomorékként, a medence közelében fekvő beteg képe, akinek nincs embere. 38 év nagy idő akkoriban és akár mai is. Egy fél emberöltő, ifjúságának legnagyobb ideje. Ezt hogy lehet feldolgozni, ezzel együtt élni. Persze a nyomorék számomra átvitt értelemre is utal, hiszen lelki betegségeink éppúgy nyomorékká, tehetetlenné tehetnek minket, mit valami tényleges betegség vagy baleset. Az állandó önsajnálát, a folyamatos megkérdőjelezése önmagunknak, a nekem ne mondja meg JHVH, hogy mit tegyek hozzáállás is tehet minket nyomorékká. Igen tudom, hogy a bűneinkért, a tetteinkért vagy éppen azok hiányaért csak mi vagyunk felelősek, de eljuthat-e az ember odáig, hogy ebből már egyedül nem tud kilábalni? Szerintem igen. És akkor jön Jézus, egy ember, aki tisztában van azzal, hogy ünnepnapon nem gyógyítunk, mert a törvény, amit JHVH adott minden esetben betartandó, de akkor ott ez az ember úgy döntött, hogy felvállalja azt, amiért e világra született. Felvállalja JHVH-tól kapott talentumát és törvény fölé helyez egy minden szempontból „alsóbbrendű” embert. Nem egy főpapot, írástudót vagy gazdag kereskedőt, mert talán azt még el is nézték volna neki, hanem egy 38 éve jajongó nyomorékot, egy bűdös, szakadt toprongyot. Akit nem is szívesen fognánk meg, akit jó ívben kikerülünk, ha szembe jön az utcán. Hogy megindíthatta Jézust ennek az embernek a nyomora? Akinek még

embere sincs, aki besegítené a gyógyulást adó, megtisztító vízbe. Átérezte azt, hogy milyen érzés lehet egy karnyújtásnyira a gyógyulástól, megbocsájtástól, elfogadástól, megváltástól lenni és mégsem elnyerni azt. Egyszerűen egy olyan mély és intenzív pillanat ez, amit leír ez a szakasz, hogy most is motyogom magamban a szavakat: „A beteg így válaszolt neki: Uram, nincs emberem, hogy amint felkavarodik a víz, beemeljen a medencébe. Amíg én odaérek, más lép be előttem.” Ekkor Jézus olyan bátran cselekszik. Pedig tudta, hogy ez mit von maga után. Vajon a lelkészeknek is ez lenne a feladatuk? Odavezetni a „nyomorékot” a medencéhez, vagy ezt csak Jézus teheti meg? Nem vagyunk-e mind „nyomorékok”?

Eszembe jutott még, hogy engem hogy érint, ha nem én, hanem más ér be hamarabb az JHVH által felkavart és gyógyulást hozó vízbe. Tudok-e neki örülni? Vagy acsarkodom és tovább mélyítem saját nyomoromat? Tudok-e más gyógyulásának örülni? Meggyógyultként segít-e másokat JHVH/Jézushoz jutni? Ki lesz az én emberem és leszek-e én valaki embere?

A másik kép a medence melletti csöndes várakozás metaforája. Ehhez egy mély lelki nyugalomra, elköteleződésre és türelemre, bizalomra van szükség. A fájdalom felismerésére, a hiány megfogalmazására. Ahogy rá gondolok, érzem a vizes kövek illatát, hallok a köröttem lévőkhöz hasonló, mormoló imáját és a víz csobogását. Érzem a vízről arcomba verődő nap

simogatását. Itt nem lehet számon kérően, hisztérikusan, „na de kikérem magamnak én sietek” attitűddel fel-alá sasszézni. Nem, itt csöndben a lélek csöndjébe burkolva, le kell kuporodni egy másik ember

mellé, és tekintetünket az égbe emelve imát mormolni. Köszönetet mondani, hogy itt vagyunk, hogy itt ülök már a medence partján, innen már csak el kell rugaszkodni.

Iratterjesztésünkben kapható adventi akcióban!

Csepregi András:

„Boldogok a békét teremtők”

A keresztény erőszakmentességtől a nyugati demokráciáig Bibó István politikai teológiai megközelítésben
(Luther Kiadó, 2021, oldalszám: 224)

Az 1956-os forradalom leverése és a börtönből való szabadulása után Bibó István a passzív ellenállás mellett az aktív erőszakmentes ellenállást is gyakorolta: őrizte a fontos szavak értelmét. Ilyen szavak a demokrácia és a kereszténység. Tűpontosan írt a „polgárinak bélyegzett” szabadságjogok rendszeréről, amelyből egy elemet sem lehet az egész sérelme nélkül kiemelni.

A szabadságjogoknak ez a nyugati rendszere részben a görög, részben a római örökségből alakult ki, de a végső gyökere a keresztény erőszakmentesség gyakorlata. Amennyire érvényesül az erőszakot elutasító keresztény gyakorlat a polgári demokrácia világában, annyira lesz a demokrácia a kiszolgáltatottabb, gyengébb, peremre szorult tagjai számára is otthonossá. Ami pedig a kereszténységről kialakított képét illeti, Bibó szemlélete végtelenül egyszerű: a kereszténységnek Krisztust kell tükröznie. Krisztus arra tanított a szavaival és a gesztusaival egyaránt, hogy győzzük le magunkban a hatalmaskodásra és az erőszakra kényszerítő

hajlamot, és győzzük meg a másikat is arról, hogy nem kell tőlünk félnie, hanem békességben élhetünk. A történeti kereszténység sok vonása ellentmond ennek a gyakorlatnak. Krisztus személye és Krisztus követésének kísérlete nélkül a kereszténység sokszor egymással is hadakozó csoportok zűrzavarává torzulhat, amelyre más, gátlástalan hatalmi játszmák is rátelepedhetnek. Ebből pedig nincs más kiút, mint a Krisztus iránti figyelem és a követésére való hajlandóság.

Kedvezményes ár:

2900 Ft (3600 Ft helyett)

Fiatalok konfirmációja reformáció ünnepe (október 30. és 31.): B. Kiss Adél (2 Tim 1,14), Borzák Bendegúz (Ézs 40,31), Smak Milán (Fil 1,6), Terhes-Levente Ábris (Mt 6,20-21)

Gyülekezeti hétvége Balatonszárszón (november 12-14.)

Támogassuk egyházfenntartói járulékunkkal a fasori hitéletet

2021-től az aktív korúak számára ajánlott minimális egyházfenntartói járulék összege 20 000 Ft/fő/év. A befizetés módjára ajánljuk a sárga csekket, vagy a rendszeres banki átutalási megbízást.

Számlaszámunk:
OTP 11705008-22506573

Köszönjük gyülekezetünk
aktív támogatását!

BUDAPEST-FASORI EVANGÉLIKUS EGYHÁZKÖZSÉG LELKÉSZI HIVATALA

1071 Budapest, Damjanich u. 28/B. fsz. 1.

Hivatalunk december 24-től 31-ig zárva tart!

TELEFONON ELÉRHETŐ MUNKATÁRSAINK:

Aradi György lelkész: +36-20-824-5371

Dr. Magyarkuti Gyuláné Tóth Katalin
másodlelkész: +36-20-824-7677

Lakatos Tamásné (Matild) hivatalvezető:
+36-20-770-3700

Bonnyai Zsuzsanna főállású hitoktató:
+36-20-770-0235

Szabó Adrienn főállású hitoktató:
+36-20-357-7471

Gálos Miklós orgonista-kántor:
+36-20-770-3533

Tóth Irma egyházfi: +36-20-355-0548
Hortobágyi Levente helyettes egyházfi:
+36-20-364-5098

Kaczián János Egyházközségi Levéltár

Gyülekezetünk adventi fehérasztalos presbiteri ülésén december 7-én rövid szertartás keretében átadásra került Damjanich utcai gyülekezeti központunkban az újonnan kialakított Kaczián János Egyházközségi Levéltár. Gyülekezet iratanyagainak szakszerű rendezését, saválló levéltári dobozokban való elhelyezését a Magyarországi Evangélikus Egyház Gyűjteményi Tanácsa pályázatán nyert 200 ezer forintos pályázati forrás tette lehetővé. Hivatalvezetőnk, egyházfi segítőink és gimnáziumi közösségi szolgálatot végző diákok munkája nélkül azonban aligha jöhetett volna létre mindez.

Új levéltárunk Kaczián János lelkész nevét viseli, aki első volt az 1905-ben felszentelt fasori templom és lelkészi kör parókusainak sorában 1905-1923-ig.

A levéltárban elhelyezésre került Kaczián János olaj portréja, Oppel Imre festménye, melyet 2017-ben Kéry Bence Bálint evangélikus hittestvérünk restaurált térítési díj nélkül.

Az újonnan kialakított és átfogóan felújított 19 m²-es földszinti ingatlanban a biztonságos működést szolgálja az új elektromos és vizes

hálózat, a teljes körű festés-mázolás, valamint a fémszerkezetű polcrendszer mellett a tárgyi emlékek tárolására alkalmas galéria tározó is. A kutatószobának is alkalmas helyiség vizesblokkal és teakonyhával került kialakításra.

Istennek adunk hálát azért, hogy régi terveink egyike, hogy saját levéltárunk és gyűjteményünk méltó körülmények közé kerüljön, ebben az évben megvalósult! (AGy)

Templomunk adventi koszorúját új konfirmandusaink készítették el idén

Adventi-Karácsonyi istentiszteletek

Ujjongj, örülj, Sion leánya, mert jövök már, és veled fogok lakni – így szól az ÚR. (Zak 2,14)

december 5. Advent 2. vasárnapja

10:00 Családi istentisztelet

Magyarkuti Tóth Katalin

11:00 Úrvacsorás istentisztelet

Aradi György

december 12. Advent 3. vasárnapja

11:00 Úrvacsorás istentisztelet

Magyarkuti Tóth Katalin

december 19. Advent 4. vasárnapja

11:00 Úrvacsorás istentisztelet

Aradi György

16:00 Gyermek karácsonya

Aradi György

december 24. Szenteste

16:00 Korálénekes istentisztelet

Magyarkuti Tóth Katalin

december 25. Karácsony ünnepe

11:00 Ünnepi istentisztelet

Aradi György

december 26. Karácsony 2. napja

11:00 Ünnepi istentisztelet

Csepregi András

december 31. Óév este

18:00 Óév esti istentisztelet

Dr. Szabó Emese

2022. január 1. Újév napja

11:00 Úrvacsorás istentisztelet

Magyarkuti Tóth Katalin

2022. január 2. Újév utáni 1. vasárnap

10:00 Családi istentisztelet

Magyarkuti Tóth Katalin

11:00 Úrvacsorás istentisztelet

Aradi György

2022. január 6. Vízkereszt ünnepe

18:00 Zenés áhítat

Aradi György

